

Kontroly ze strany inspekce práce po změnách v roce 2017

JUDr. Jaroslav Stránský, Ph.D.

5. 9. 2017

Přestupky na úseku ochrany soukromí

- Nová úprava v § 24a zákona o inspekci práce.
- Zaměstnavatel se dopustí přestupku tím, že:
  - naruší soukromí zaměstnance na pracovištích a ve společných prostorách zaměstnavatele některým ze způsobů uvedených v § 316 odst. 2 zákoníku práce,
  - v rozporu s § 316 odst. 4 zákoníku práce vyžaduje od zaměstnance informace, které bezprostředně nesouvisí s výkonem práce a se základním pracovněprávním vztahem.
  - neinformuje zaměstnance o rozsahu kontroly a o způsobech jejího provádění podle § 316 odst. 3 zákoníku práce,
- Za první dva výše uvedené přestupky může být uložena pokuta až do výše 1 000 000 Kč.
- Za třetí z výše uvedených přestupků může být uložena pokuta až do výše 100 000 Kč.

Přestupky na úseku ochrany soukromí

- Samotná úprava ochrany soukromí a osobních práv zaměstnanců obsažená především v ustanovení § 316 zákoníku práce zůstává nezměněna.
- Nově mohou být za porušení povinností uloženy pokuty.
- Základní pravidla ochrany soukromí a osobních práv zaměstnanců:
  - sledování, odposlouchávání a další formy tzv. monitoringu smějí být prováděny pouze na základě existence závažného důvodu,
  - kontrolní mechanismus musí být přiměřený,
  - zaměstnanec musí být přímo informován o rozsahu kontroly a způsobech jejího provádění,
  - zaměstnavatel nesmí vyžadovat informace nesouvisející s výkonem práce, mimo jiné ty, které jsou vyjmenovány v § 316 odst. 4 písm. a) až h); ve vztahu k některým údajům existují výjimky.

Přestupky na úseku agenturního zaměstnávání

- Úprava v § 33a zákona o inspekci práce.
- Pokuta až do výše 1 000 000 Kč může být uložena za:
  - nesplnění povinnosti podle § 307b zákoníku práce (zákaz souběžných pracovněprávních vztahů u agenturního zaměstnávání),
  - chybějící písemnou formu u dohody o dočasném přidělení,
  - nezajištění, aby dohoda o dočasném přidělení obsahovala předepsané údaje,
  - neuvedení, případně nepravdivé uvedení údaje o pracovních a mzdových podmínkách srovnatelného zaměstnance v dohodě o dočasném přidělení.

Terminologické změny v oblasti inspekce práce

- K 1. 7. 2017 vstoupily v účinnost:
  - zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a
  - zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích.
- Zákon o odpovědnosti za přestupky se jako obecný předpis vztahuje na všechny přestupky, včetně těch, které jsou přímo obsaženy v jiných právních předpisech (např. zákon o inspekci práce).
- Jako přestupek se nově označuje i čin, který je spáchán právnickou osobou nebo podnikající fyzickou osobou (dosud se v těchto případech používal pojem správní delikt).

Kontroly v oblasti dovolené

- Za jakékoli porušení povinnosti vztahující se k délce dovolené, čerpání dovolené nebo určení jejího nástupu může být zaměstnavateli uložena pokuta do výše 200 000 Kč.
- Mezi nejčastější problémy patří:
  - nevyčerpání dovolené v roce, ve kterém na ni vzniklo právo, bez zákonem stanoveného důvodu,
  - nesprávné krácení dovolené,
  - neumožnění čerpání dovolené (nesplnění povinnosti určit zaměstnanci čerpání dovolené), případně neumožnění čerpání dovolené v rozsahu alespoň 2 týdny v celku,
  - nařizování dovolené v době kratší než 2 týdny předem, bez souhlasu zaměstnance.

Kontroly v oblasti pracovní doby a dob odpočinku

- Nejčastější problémy, na které se může zaměřit inspekce práce:
  - nařizování práce přesčas bez vážných provozních důvodů,
  - překročení nejvyššího přípustného rozsahu práce přesčas,
  - nevedení nebo nesprávné vedení evidence pracovní doby,
  - nedodržení odpočinku mezi směnami nebo odpočinku v týdnu,
  - neexistence rozvrhu pracovní doby, rozvrhování nebo měnění rozvrhu méně než 2 týdny předem,
  - neposkytnutí přestávky v práci na jídlo a oddech.

Kontroly v oblasti odměňování a srážek

- Nejčastější problémy, na které se může zaměřit inspekce práce:
  - nedodržení zaručení mzdy,
  - neoprávněné srážky ze mzdy (srážky bez uzavřené dohody o srážkách ze mzdy, nerespektování nezabavitelné částky),
  - pozdě provedené stanovení výše nebo změna výše mzdy či platu,
  - neposkytnutí příplatku,
  - nerovné zacházení (často v důsledku neexistence systému odměňování).

Východiska činnosti inspekce práce

- Inspektorát práce je správní úřad.
- Pro činnost správních úřadů platí ústavní zásada „co není zákonem dovoleno, je zakázáno“.
- Správní úřad nemůže v demokratickém a právním státě:
  - překračovat oprávnění daná zákonem,
  - vyžadovat plnění povinností, které nemají oporu v zákoně.

Východiska činnosti inspekce práce

- Inspektorát práce je při své činnosti a rozhodování vázán zásadou materiální pravdy.
- Tomu odpovídá vyšetřovací zásada:
  - odpovědnost za objasnění skutkového stavu,
  - povinnost zabývat se důkazními návrhy účastníka.
- Kontrolní orgán je odpovědný za vyšetření případu a prokázání porušení povinnosti.
- Platí presumpce nevinny: kontrolovaná osoba nemusí dokazovat, že neporušila povinnost, naopak jí musí být kontrolní orgánem dokázáno, že povinnost porušila.

Oprávnění úřadu a inspektora při kontrole

- Inspektor je oprávněn:
  - Vykonávat kontrolu,
  - Vstupovat bezplatně do objektů, zařízení a výrobních prostorů kontrolovaných osob za účelem výkonu kontroly,
  - Při kontrole ověřovat totožnost fyzických osob,
  - Požadovat poskytnutí údajů, dokumentů a věcí vztahujících se k předmětu kontroly nebo k činnosti kontrolované osoby,
  - Pořizovat obrazové nebo zvukové záznamy,
  - Dotazovat se zaměstnanců kontrolované osoby bez přítomnosti dalších fyzických osob.

Oprávnění úřadu a inspektora při kontrole

- Inspektor je oprávněn:
  - ukládat kontrolované osobě opatření k odstranění nedostatků zjištěných při kontrole a určovat přiměřené lhůty k jejich odstranění a vyžadovat podání písemné zprávy o přijatých opatřeních,
  - používat telekomunikační zařízení kontrolované osoby v případech, kdy je jejich použití nezbytné k výkonu kontroly.

Povinnosti inspektora při kontrole

- Inspektor je povinen:
  - zjistit stav věci v rozsahu nezbytném pro dosažení účelu kontroly a v závislosti na povaze kontroly doložit kontrolní zjištění potřebnými podklady,
  - šetřit práva a oprávněné zájmy zaměstnavatele,
  - předložit pověření ke kontrole, a požádá-li o to zaměstnavatel, též další dokument, který dokládá, že se jedná o osobu uvedenou v pověření ke kontrole,
  - vydat potvrzení o zajištěných originálních podkladech, a pominou-li důvody jejich zajištění, neprodleně je vrátit,
  - umožnit zaměstnavateli účastnit se kontrolních úkonů při výkonu kontroly na místě, nebrání-li to splnění účelu nebo provedení kontroly.
- Pokud u zaměstnavatele působí některý ze zástupců zaměstnanců, musí jej inspektor informovat o zahájení kontroly.

Práva a povinnosti kontrolované osoby

- Kontrolovaná osoba má právo na to, aby byl při zahájení kontroly přítomen její:
  - statutární orgán,
  - zástupce,
  - zaměstnanec,
  - spolupracující rodinný příslušník,
  - jiná osoba, která vykonává nebo zabezpečuje činnost kontrolované osoby.

Práva a povinnosti kontrolované osoby

- Kontrolovaný zaměstnavatel je povinen:
  - vytvořit podmínky pro výkon kontroly,
  - umožnit kontrolujícímu výkon jeho oprávnění ,
  - poskytovat potřebnou součinnost,
  - podat v určené lhůtě písemnou zprávu o odstranění nebo prevenci nedostatků zjištěných kontrolou, pokud o to kontrolující požádá.
- Inspektor může v odůvodněných případech vyzvat zaměstnavatele, aby se v určené lhůtě dostavil na pracoviště inspektorátu a poskytl údaje, dokumenty nebo věci související s výkonem kontroly. Zaměstnavatel je povinen této výzvy uposlechnout, pokud neprokáže vážnou překážku, která mu ve splnění brání.

Děkuji za pozornost!

© 2017 Jaroslav Stránský

Tento webinář pořádá

Nakladatelství FORUM s.r.o., divize školení a vzdělávání

Střelničná 1861/8a, Praha 8

tel: +420 251 115 576

fax: +420 251 512 422

office@forum-media.cz

www.forum-media.cz

www.forum-media.sk